

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΡΙΤΗ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΘΕΜΑ Α

- A1.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.
- α.** Στους μετασχηματιστές με σχέση μεταφοράς 1:1 το δευτερεύον τύλιγμα δεν έχει καμία σύνδεση ως προς τη γη. **Σωστό**
  - β.** Στις γεννήτριες Σ.Ρ. ο βαθμός απόδοσης γίνεται μέγιστος, όταν οι σταθερές απώλειες εξισωθούν με τις μεταβλητές απώλειες. **Σωστό**
  - γ.** Οι ασύγχρονες γεννήτριες έχουν διέγερση με συνεχές ρεύμα. **Λάθος**
  - δ.** Η ολίσθηση ενός ασύγχρονου τριφασικού κινητήρα δεν είναι σταθερή, μεταβάλλεται με το φορτίο και αυξάνεται με αυτό. **Σωστό**
  - ε.** Οι μονοφασικοί κινητήρες με συλλέκτη δεν επιτρέπουν τη λεπτομερή ρύθμιση των στροφών τους. **Λάθος**

Μονάδες 15

A2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς **1, 2, 3, 4, 5** από τη στήλη **A** και, δίπλα, ένα από τα γράμματα **α, β, γ, δ, ε, στ** της στήλης **B**, που δίνει τη σωστή αντιστοίχιση.

Σημειώνεται ότι ένα γράμμα από τη στήλη **B** θα περισσέψει.

ΣΤΗΛΗ Α		ΣΤΗΛΗ Β	
1.	Ρεύμα εκκίνησης κινητήρα Σ.Ρ. γ.	α.	$\frac{U}{R_{\epsilon}}$
2.	Απώλειες γεννήτριας Σ.Ρ. ε.	β.	$\frac{T}{\kappa_1 \cdot \Phi}$
3.	Ισχύς που αναπτύσσεται στον δρομέα ενός κινητήρα Σ.Ρ. στ.	γ.	$\frac{U}{R_T}$
4.	Ρεύμα τυμπάνου κινητήρα Σ.Ρ. β.	δ.	$\frac{60 \cdot f}{n_s}$
5.	Ζεύγη μαγνητικών πόλων ασύγχρονου τριφασικού κινητήρα δ.	ε.	$P_{\epsilon\iota\sigma} - P$
		στ.	$E_{\alpha} \cdot I_T$

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β

B1. Με ποιους τρόπους μπορούμε να επιτύχουμε την αλλαγή φοράς περιστροφής σε έναν κινητήρα Σ.Ρ. παράλληλης διέγερσης;

Μονάδες 6

α) Αλλάζοντας τη φορά του ρεύματος τυμπάνου

β) Αλλάζοντας την φορά του ρεύματος διεγέρσεως δηλαδή, την πολικότητα των μαγνητικών πόλων διεγέρσεως.

B2. Να αναφέρετε, ονομαστικά, τις μεθόδους εκκίνησης σε έναν ασύγχρονο τριφασικό κινητήρα βραχυκυκλωμένου δρομέα.

Μονάδες 10

α) Απευθείας εκκίνηση

β) Με διακόπτη Αστέρα-Τρίγωνο (Υ-Δ).

- γ) Με αντιστάσεις στον στάτη
- δ) Με αυτομετασχηματιστή
- ε) Με ηλεκτρονικό εκκινητή.

B3. Να αναφέρετε, ονομαστικά, τα είδη των μονοφασικών κινητήρων με συλλέκτη.

Μονάδες 9

- α) Κινητήρας Σειράς
- β) Κινητήρας Universal
- γ) Κινητήρας Αντιδράσεως

ΘΕΜΑ Γ

Κινητήρας Σ.Ρ. ξένης διέγερσης τροφοδοτείται με τάση $U = 500V$. Για ονομαστική λειτουργία έχει βαθμό απόδοσης $\eta = 80\%$ και αποδίδει μηχανική ισχύ στον άξονά του $P = 8KW$. Η αντιηλεκτρεγερτική δύναμη που αναπτύσσεται στα άκρα του τυλίγματος τυμπάνου είναι $E_{\alpha} = 460V$.

Να υπολογίσετε:

Γ1. Την ισχύ P_1 στην είσοδο του κινητήρα.

Μονάδες 4

Γ2. Το ρεύμα I_T του τυλίγματος τυμπάνου.

Μονάδες 4

Γ3. Την αντίσταση R_T του τυλίγματος τυμπάνου.

Μονάδες 5

Γ4. Το ρεύμα εκκίνησης I_{ϵ} χωρίς εκκινητή.

Γ5. Την αντίσταση R_{ϵ} του εκκινητή, ώστε το ρεύμα εκκίνησης να είναι ίσο με το πενταπλάσιο του ονομαστικού ρεύματος.

Μονάδες 8

Γ1.

$$\eta(\%) = \frac{P}{P_1} 100 \Leftrightarrow 80 = \frac{10000}{P_1} 100 \Leftrightarrow 0,8 = \frac{8000}{P_1} \Rightarrow$$

$$P_1 = \frac{8000}{0,8} = 10000W$$

Γ2.

$$P_1 = UI_T \Rightarrow I_T = \frac{P_1}{U} = \frac{10000}{500} = 20A$$

Γ3.

$$U = E_a + R_T I_T \quad \text{ή} \quad I_T = \frac{U - E_a}{R_T} \Rightarrow R_T = \frac{U - E_a}{I_T} = \frac{500 - 460}{20} = \frac{40}{20} = 2\Omega$$

Γ4.

$$I_{\varepsilon\kappa} = \frac{U}{R_T} = \frac{500}{2} = 250A$$

Γ5.

$$\left. \begin{array}{l} I'_{\varepsilon\kappa} = \frac{U}{R_T + R_{\varepsilon\kappa}} \\ I'_{\varepsilon\kappa} = 5I_{\varepsilon\kappa} \end{array} \right\} \Rightarrow 5I_{\varepsilon\kappa} = \frac{U}{R_T + R_{\varepsilon\kappa}} \Rightarrow R_{\varepsilon\kappa} = \frac{U}{5I_{\varepsilon\kappa}} - R_T = \frac{500}{5 * 20} - 2 = \frac{500}{100} - 2 = 3\Omega$$

ΘΕΜΑ Δ

Ασύγχρονος τετραπολικός τριφασικός κινητήρας βραχυκυκλωμένου δρομέα, σε συνδεσμολογία τριγώνου, τροφοδοτείται με πολική τάση $U_{\pi} = 230\sqrt{3}V$ συχνότητας $f = 50Hz$. Η ροπή στον άξονα του κινητήρα είναι $T = 19,1Nm$ και η ολίσθησή του είναι $s = 2\%$. Οι συνολικές απώλειες του κινητήρα είναι $P_{\alpha\pi} = 372W$ και ο συντελεστής ισχύος είναι $\cos\phi = 0,8$.

Να υπολογίσετε:

Δ1. Την ταχύτητα περιστροφής n του κινητήρα.

Μονάδες 8

Δ2. Τη μηχανική ισχύ P που αποδίδει ο κινητήρας στον άξονά του.

Μονάδες 6

Δ3. Το ρεύμα $I_{\gamma\rho}$ που απορροφά ο κινητήρας από το δίκτυο.

Μονάδες 8

Δ4. Το ρεύμα I_{ϕ} που διαρρέει το τύλιγμα της κάθε φάσης.

Μονάδες 3

Δ1.

$$n_s = \frac{f}{p} 60 = \frac{50 * 60}{2} = 1500 \text{στρ./min}$$

$$s(\%) = \frac{n_s - n}{n_s} 100 \Leftrightarrow 2 = \frac{1500 - n}{1500} 100 \Leftrightarrow 0,02 = \frac{1500 - n}{1500} \Rightarrow$$

$$0,02 * 1500 = 1500 - n \Rightarrow n = 1500 - 30 = 1470 \text{στρ./min}$$

Δ2.

$$P = \frac{Tn}{9,55} = \frac{19,1 * 1470}{9,55} = 2 * 1470 = 2940W$$

Δ3.

$$P_1 = P_{\alpha\pi} + P = 372 + 2940 = 3312W$$
$$P_1 = \sqrt{3}U_{\pi}I_{\gamma\rho} \Rightarrow I_{\gamma\rho} = \frac{P_1}{\sqrt{3}U_{\pi}} = \frac{3312}{\sqrt{3} \cdot 230} = \frac{3312}{396} = 8.36A$$

Δ4.

$$I_{\gamma\rho(\Delta)} = \sqrt{3}I_{\varphi} \Rightarrow I_{\varphi} = \frac{I_{\gamma\rho(\Delta)}}{\sqrt{3}} = \frac{6}{\sqrt{3}}A$$

$$\eta = \frac{2 \cdot 3}{\sqrt{3}} = 2\sqrt{3}A$$